

**Jókuthy Laura\*:**

### ***Indulhat a bankok közötti árverseny a fenntarthatóan működő agrár ügyfelekért***

***A Magyar Nemzeti Bank Zöld Programja részeként 2020 decemberében vezette be [Zöld Tőkekövetelmény-kedvezmény programját](#) az olyan vállalati és önkormányzati finanszírozásokra, melyek esetében a hitel vagy éppen kötvény környezeti szempontból fenntartható tevékenységeket finanszíroz. Ez a kedvezményezett kör 2021. szeptember elsejével [kibővült a hazai agráriummal](#). A hitelintézetek tehát a fenntartható agráriumot és élelmiszeripart szolgáló finanszírozások nyomán is élhetnek a tőkekedvezménnyel, s ennek révén kedvezőbb kondíciójú hiteleket nyújthatnak zöld vagy zöldebbé váló ügyfeleiknek.***

A környezeti fenntarthatóság szempontjából elengedhetetlen a mezőgazdaság támogatása, hiszen annak környezeti hatása jelentős. Ezt mutatja például, hogy az **Európai Unió területének 39 százalékát mezőgazdasági céllal hasznosítjuk. Magyarországon ez az arány több mint 50 százalék, így nagymértékben befolyásolja a természeti erőforrásainkat, a talajainkat, a vízkészleteinket, az élőhelyeinket és az éghajlatváltozásban is fontos szerepet játszik.** Ezáltal a zöld finanszírozásnak is kulcsterülete, melynek erősítését a Magyar Nemzeti Bank (MNB) többek közt kedvezményes tőkekövetelményekkel is támogatja.

Az említett kedvezmény program kialakításakor elsődleges kiindulópont volt az [EU Taxonómia Rendelete](#). Ebben a fenntartható pénzügyi keretrendszerben az a cél, hogy azokat a gazdasági tevékenységeket, amelyek környezeti szempontból fenntarthatók, kedvezőbb kondíciókkal finanszírozhassák. Indulásakor a Zöld Tőkekövetelmény-kedvezmény program még szűk iparági lefedettséggel rendelkezett (megújuló energia és minősített zöld kötvények), amelyhez ugyanakkor a hazai bankok – mérlegfőösszeg alapján – 75 százaléka csatlakozott. Mindez komoly érdeklődést jelez a piac részéről. Az agrárium a kiindulópontnak tekintett [EU Taxonómia Szakértői mellékletében](#) egyelőre nem szerepel, mivel a közös agrárpolitikáról folyó tárgyalások jelenleg is zajlanak, de a környezeti fenntarthatóság szempontjából elengedhetetlen a mezőgazdaság támogatása.

A magyar jegybanki program keretében az MNB pozitív ösztönző révén bátorítja a zöld hitelezést, immáron tehát a hazai agráriumban is, mégpedig úgy, hogy a környezetileg fenntartható vállalati és önkormányzati kitettségek adott évi tőkekövetelményének egy részét vagy teljes egészét elengedi a tőkeszabályozás 2. pillérében.

#### **Kik lehetnek zöld agrár ügyfelek?**

A meglévő uniós és hazai szabályozási keretek alapján fenntarthatósági szempontból az **agrár-környezetgazdálkodási vagy ökológiai gazdálkodási támogatási programban résztvevők és a Natura 2000 gyeptenértéssel kötelezettséggel rendelkező gazdálkodók** jelentik a zöld agrár ügyfelek bázisát. Az MNB sávok kedvezményének van egy támogató-ösztönző volumenelvárása is, amely szerint, ha az ilyen típusú **öldterületek aránya eléri az 50 százalékot, akkor a finanszírozó bank 5 százalékos tőkekövetelmény-kedvezmény érvényesíthet, 75 százalékos aránynál pedig 7 százalékot.** Bár az utóbbi években növekedés tapasztalható, az ökológiai gazdálkodásba vont területek aránya hazánkban – 2019-es adat alapján – mintegy 5 százalék, mely elmarad az EU-s átlagtól. Az unió erre vonatkozóan is rendelkezik célértékekkel, miszerint az öko területek arányának 2030-ra 25 százalékot kell elérnie. Ez is alátámasztja, hogy a programban a sávhatárok kedvezőbbek az öko

területek esetében, hiszen, ha 25 százalék az említett területek aránya, már jár az 5 százalék kedvezmény.

A zöld ügyfelek esetében a legtöbb hiteltípusra alkalmazható az MNB szabályozása, amennyiben a hitelcél növénytermesztéshez vagy állattenyésztéshez kapcsolódik, teljesülnek bizonyos szabálysértési kritériumok, illetve az öko gazdálkodók rendelkeznek érvényes átállási vagy ökológiai tanúsítvánnyal.

### **Milyen típusú zöld ügyletek finanszírozása támogatott a programon belül?**

**Ökológiai tanúsítványt** nemcsak szántóföldi növénytermesztésre „nyerhet” el a gazdálkodó, hanem például **állattartói, gombatermesztési** vagy éppenséggel **élelmiszeripari feldolgozó tevékenységre** is. A termesztett gomba mennyiségére vagy éppen az éves állategységre vetítve 25 százalék öko előállítás 5 százalék kedvezményt jelent, 50 százalék öko arány után pedig 7 százalék kedvezmény jár a bank második pilléres tőkekövetelményében.

Ugyanakkor például egy biobor előállítása esetén – ha ebből az értékesítés nettó árbevétele meghaladja a 10 százalékot – a hitelező bank már számíthat az 5 százalék tőkekövetelmény-kedvezményre. A bioélelmiszer előállítás penetrációja meglehetősen alacsony hazánkban, így a program szempontjából alacsonyabb belépési kritériumok érvényesülnek.

A rovarok Magyarországon a legfontosabb kultúrnövények 75 százalékát porozzák be. Legismertebb beporzóink pedig a méhek, akik a mezőgazdasági tájaink természeti állapotáról is sokat elárulnak. Emiatt a **méhészeti ágazat fejlesztése** külön alpontot kapott az MNB kedvezményprogramjában. Méhészek és növénytermesztők számára is választható hitelcélok jelentek meg, melyek a **biodiverzitás javítására és a méhtartói tevékenység eszközbeszerzésére** összpontosítanak. A banki tőkekövetelmény-kedvezmény mértéke itt 5 százalék.

A biodiverzitás talaján maradványok is „kapcsolhatunk” a következő alpontra, amely a **nem termelő, de élőhely-fejlesztő beruházásokat** tartalmazza, s amelyekhez külön Vidékfejlesztési Program Felhívás volt kapcsolható. Hasonló felhívások megjelenése és sikeres pályázatok a jövőben is kívánatosak lennének. A kedvezmény mértéke itt is 5 százalék.

Az agráriumban használt gépi eszközök palettája meglehetősen széles, s ezek egy része - megfelelően használva - jó segéderőt jelenthet a fenntartható agrárgyakorlatok meghonosításához. A kedvezmény programban a **fenntartható gazdálkodás eszközei mellett a Vidékfejlesztési Programban megvalósuló a mezőgazdaság digitális átállásához kapcsolódó precíziós fejlesztések is támogatottak.**

**Önmagában az eszközök megléte viszont még nem garantálja a földhasználat változását, a talaj állapot és a szervesanyag-tartalom javulását, a vizek mennyiségi és minőségi állapotának javulását, a táji vízvisszatartást vagy épp a biodiverzitás erősítését.** Ezért az eszközbeszerzések kedvezményben való részesítésének feltétele, hogy ezen környezeti kategóriákból **több környezeti célkitűzést is válasszon és teljesítsen** az ügyfél a hitel futamideje alatt. A teljesség igénye nélkül például ilyen célkitűzés a forgatás vagy talajmunka nélküli művelésmód alkalmazása az üzem

szántóterületének legalább felén, erózióvédelmi célú növényzónák kialakítása, őshonos fajú mezővédő erdősáv telepítése, szakaszváltó legeltetési mód a gyepterületeken, mulcshagyó tarlóápolás vagy épp a talaj vízbefogadását, vízmegtartását szolgáló agrotechnológiai eljárások. A kedvezmény mértéke itt is 5 százalék.

Hazánk épületállománya rendkívül elavult, ebből adódóan az **agrár vállalkozások energiahatékonysági és megújuló energiatermelési beruházásai is a támogatott kategóriába esnek**, amennyiben **minimum 30 százalék energiahatékonysági javulást** érnek el, a finanszírozásra igénybe vehető tőkekövetelmény-kedvezmény 5 százalék.

A vállalati és önkormányzati Zöld Tőkekövetelmény-kedvezmény program részletes feltételrendszere elérhető az [MNB oldalán](#). **Nagy várakozás övezi a piaci szereplőket, így joggal bízhatunk benne, hogy a Zöld Tőkekövetelmény-kedvezmény program kiterjesztése kellő hajtóerőt jelent a hazai agrárium és élelmiszeripar fenntarthatóbb működtetésének beindításában és elterjedésében.**

*\*A szerző a Magyar Nemzeti Bank Fenntartható Pénzügyek Főosztályának vezető szakértője*

*„Szerkesztett formában megjelent a Világgazdaság portálon 2021. október 11-én.”*